

Notat om: Handlevejledning når børn er udsat for overgreb		
Sagsbehandler: Camilla Siv Hansen	Dato:	10-03-2021
Til: Kommunalbestyrelsen	J. nr.:	00.01.00-G01-24-19

Handlevejledning når børn er udsat for overgreb – en guide for ansatte i Rødovre Kommune, gældende i perioden maj 2021 til april 2025.

Hvad sker der, når Børne- og Familieafdelingen modtager en underretning?

Akutvurdering

Børne- og Familieafdelingen skal inden for 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurdere om barnets eller den unges sundhed eller udvikling er i fare således, at der straks kan iværksættes en akut indsats over for barnet eller den unge. Hvis Børne- og Familieafdelingen vurderer, at der ikke er behov for en akut indsats, overgår den pågældende underretning til de øvrige sagsgange for indkomne underretninger, jf. Serviceloven § 155 stk. 2.

Børne- og Familieafdelingen beder som hovedregel underretter om, at deltage i et møde med forældre og rådgiver.

Bekræftelse

Kommunen skal senest 6 hverdage efter, at have modtaget en underretning, sende en bekræftelse herom til underretteren, jf. Serviceloven § 155 b.

Genvurdering

I sager hvor der modtages en underretning om et barn eller en ung, og hvor der i forvejen er iværksat foranstaltninger, skal Børne- og Familieafdelingen genvurdere sagen. Genvurderingen skal afklare, hvorvidt underretningen giver anledning til at revidere indsatsen. Som led i genvurderingen skal kommunen inddrage en anden eller andre personer, der ikke tidligere har deltaget i behandlingen af sagen, jf. Serviceloven § 155 a. I Dette sker ved inddragelse af socialfaglig leder, som genvurderer sagen.

Skema til underretning

Findes på Rødovre Kommunes intranet, under SOC, Børne- og Familieafdelingen. Her findes også Rødovre Kommunes beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge. Som udgangspunkt skal sagen forinden have været på lokaliseringssmøde, medmindre der er tale om en akut opstået situation, eksempelvis mistanke om vold eller overgreb.

Underretning sendes til Børne- og Familieafdelingens underretningspostkasse: f10115@rk.dk

Telefon til vagt i Børne- og Familieafdeling: 36 37 74 11

Telefon til Vestegnens Politi (uden for Børne- og Familieafdelingens åbningstid): 43 86 14 48

Telefon til SISO's (Sociale Indsatser ved vold og Seksuelle Overgreb) rådgivning: 20 77 11 20

Handleveje for medarbejder, leder og myndighedsområde

Som medarbejder i Rødovre kommune har du pligt til at handle, hvis du får mistanke om overgreb mod børn eller unge.

Underretning

Får man kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, har man pligt til at underrette kommunen. Der skelnes mellem almindelig og skærpet underretningspligt.

Det er vigtigt, at underretningen er beskrevet fyldestgørende, så Børne- og Familieafdelingen og/eller politi har mulighed for at handle på underretningen. Der kan tages kontakt til Børne- og Familieafdelingen på 36377411 for vejledning herom.

Almindelig underretningspligt § 154 stk. 1, serviceloven

Enhver person, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år udsættes for omsorgssvigt eller andre forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, har pligt til at underrette kommunen.

Skærpet underretningspligt § 153 stk. 1, serviceloven

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv har skærpet underretningspligt, hvis man under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til, eller grund til at antage, at et barn har behov for særlig støtte, eller har været udsat for overgreb. Underretningspligten er personlig.

Handleveje i forhold til grad af viden

Graden af viden vil have betydning for, hvordan du som fagperson skal agere, når du får kendskab til, eller mistanke om, overgreb mod børn og unge. Man kan skelne mellem tre grader af viden:

1. grad: Bekymring

En bekymring er en diffus oplevelse af, at der er noget galt med et barn eller i dets familie. Her er ikke tale om, at man har konkret viden om en handling begået af en bestemt person. Bekymringen alene bør derfor i første omgang føre til observation af barnet/den unge i en periode, og evt. samtale med forældrene, med mindre bekymringen går på, om forældrene begår overgreb (fysisk, psykisk eller seksuelt) mod barnet/den unge. Her må forældrene ikke inddrages. Kontakt Børne- og Familieafdelingen for korrekt vejledning, så jeres samtale med barnet/den unge kan kvalificeres. I andre bekymringssituationer skal man som medarbejder drøfte sin bekymring med sin leder og aftale observation af barnet, og evt. samtale med forældrene. Sammen med lederen kan sagen drøftes på lokaliseringssmøde. Kontakt Børne- og Familieafdelingen ved behov for vejledning.

2. grad: Mistanke

Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Mistanken handler fx om, at barnet/den unge har været udsat for en seksuel grænseoverskridende adfærd eller fysisk/psykisk voldelig handling fra enten en voksen eller et andet barn. Mistanken kan opstå på baggrund af en nærmere observation af barnet, barnets egne udsagn om hændelser, der har fundet sted, udsagn fra andre, eller oplysninger man har fået fra anden side. Som medarbejder skal man drøfte sin mistanke med sin leder, og der skal udarbejdes en underretning. Der henstilles til, at der tages kontakt til Børne- og Familieafdelingen samme dag som hændelsen/mistanken opstår, så jeres samtale med barnet/den unge kan kvalificeres.

3. grad: Viden

Konkret viden handler om de situationer, hvor et barn har været udsat for en konkret handling i form af overgreb fysisk, psykisk eller seksuelt, begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme ved udsagn fra barnet selv, fra vidner eller fra tilståelse fra den person, som har udsat barnet eller den unge for overgreb. Som medarbejder skal man drøfte sin viden med sin leder, **og der skal tages kontakt til vagten i Børne- og Familieafdelingen med det samme.** Henvendelsen vil have form af mundtlig underretning, og det aftales med Børne- og Familieafdelingen, hvordan og hvornår en skriftlig underretning udarbejdes.

Hvordan underretter man ved mistanke om overgreb?

Ved alle mistanker om overgreb mod et barn eller ung, skal Børne- og Familieafdelingens vagt kontaktes, som er tilstede i hele åbningstiden. Her aftales det videre forløb, og vagten vurderer, om det er nødvendigt at iværksætte en akut foranstaltning, for at sikre barnet/den unge mod yderligere overgreb.

- Hvis mistanke er rettet mod barnets forældre, må forældrene **ikke** orienteres om mistanken. Dette skyldes, at barnet/den unge skal kunne afhøres af politiet eller have en børnesamtale med en rådgiver fra Børne- og Familieafdelingen uden forældrenes mulige påvirkning. Såfremt sagen ikke anmeldes til politiet, så afholder rådgiver hurtigst muligt en børnesamtale. Det er vigtigt at være opmærksom på, at barnet/den unge har ret til en bisidder. Herefter afholdes underretningsmøde, hvor forældrene (med del i forældremyndigheden), underretter og rådgiver gennemgår bekymringen og taler forløbet igennem.

Hvem skal tale med barnet

Medarbejderen skal have en børnesamtale med barnet. Samtalen skal være så objektiv og afklarende som muligt. Eksempelvis med spørgsmålene; hvor, hvornår, hvor ofte. I nogle sager vil Børne- og Familieafdelingen selv afholde en uddybende børnesamtale, hvis det skønnes nødvendigt.

Hvornår anmeldes til politiet

Ved underretninger om vold og overgreb foretager Børne- og Familieafdelingen en vurdering af, hvorvidt sagen skal drøftes med politiet med henblik på anmeldelse. Politiets eventuelle videre håndtering af sagen drøftes, hvis der er grundlag for videre politimæssig efterforskning af sagen. Det er Børne- og Familieafdelingen som vurderer, om sagen skal anmeldes til politiet.

Børne- og Familieafdelingen kontakter ligeledes Børnehus Hovedstaden.

Hvis sagen anmeldes til politiet, skal barnet/den unge indenfor 7 dage afhøres i Børnehus Hovedstaden. Politiet vil her bede en trykkesperson/medarbejder fra institution eller skole om at deltage.

Handleveje i forhold til hvem mistanken retter sig mod

Handlevejene og håndteringen af en bekymring, mistanke eller viden er afhængig af hvem mistanken retter sig mod. Der skal skelnes mellem fire forskellige kategorier.

Sagen skal altid være drøftet med leder, inden der rettes henvendelse til Børne- og Familieafdelingen.

Ved mistanke mod:

En eller begge forældre
/stedforældre

Samme dag som bekymringen forelægges kontaktes Børne- og Familieafdelingen for, at aftale det videre forløb i afklaring af mistanke og undersøgelse af sagen.

Henvendelsen vil blive betragtet som en underretning (mundtlig) og det aftales, hvornår der kan fremsendes en skriftlig.

Sagen må **ikke** drøftes med forældrene.

Børne- og Familieafdelingen kontakter politiet med henblik på aftaler om deres indsats, samt inddragelse af Børnehus Hovedstaden. Børne- og Familieafdelingen kontakter efterfølgende lederen af institutionen for, at orientere om det videre forløb, og give sparring og vejledning.

Andre i barnets netværk
eller en ukendt

Kontakt Børne- og Familieafdelingen og derefter forældre med henblik på at drøfte mistanken og indholdet i underretningen.

Børne- og Familieafdelingen vil afgøre det videre forløb og hvilken handling, der skal ske i sagen.

Hvis en ung har fortalt om et overgreb (voldtægt) har medarbejdere ansat i kommunen pligt til at videregive denne oplysning i en underretning – selv om den unge har ønsket fortrolighed – og pligt til at give forældre oplysningen. I samarbejde kontaktes politi (evt. hospital for undersøgelse), og Børnehus Hovedstaden skal også kontaktes. Det er Børne- og Familieafdelingen som har ansvaret for at kontak-

En ansat på institutionen

Leder af institutionen kontakter forvaltningschef, personaleansvarlig leder i Børne- og Kulturforsynet.

Det videre forløb aftales med denne ift. inddragelse af forældre og politianmeldelse.

Herefter tager leder kontakt til Børne- og Familiechef i Børne- og Familieafdelingen for, at orientere om sagen og aftale fremsendelse af skriftlig underretning om barnet. Børnehus Hovedstanden inddrages eventuelt

Sagen må **ikke** drøftes med mistænkte eller andre ansatte i institutionen.

Et andet barn/ung

Kontakt til pædagogisk konsulent på henholdsvis skole eller dagtilbudsområdet.

Børne- og Familieafdelingen kontaktes for at aftale det nærmere forløb og inddragelse af forældre.

Der skal sendes en underretning til Børne- og Familieafdelingen på såvel det barn, der er blevet udsat for krænkelse som det barn der har udført det.

Socialstyrelsens definitioner

Fysisk vold i nære relationer er en handling eller hændelse, hvor forælderen, den primære omsorgsgiver eller den fagperson eller frivillige, i hvis varetægt barnet er overladt, smerter eller skader barnet og krænker dets integritet fysisk og psykisk. Volden kan komme til udtryk ved handlinger som fx at slå, sparke, ruske, bide, kvæle, skolde, brænde eller forgifte barnet. Volden kan være en intenderet handling eller ske i affekt. Der kan være tale om en enkeltstående handling eller gentagne episoder. Fysisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Psykisk vold i nære relationer er et gentaget mønster af handlinger eller hændelser, hvori forælderen eller den primære omsorgsgiver formidler til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket, utilstrækkeligt, uelsket eller uønsket. Psykisk vold kan komme til udtryk gennem verbale og ikke-verbale handlinger, der afviser og nedgør barnet; der udnytter og opfordrer til asocial adfærd; der truer og skræmmer det; eller ved at isolere barnet, så det frarøves muligheden for at få sit behov for samspil med andre opfyldt. Den psykiske vold kan være begået af personer i barnets hjem eller af fagpersoner eller frivillige, i hvis varetægt barnet befinder sig. Psykisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

At overvære vold er, når et barn ser, hører, mærker eller på anden måde oplever, at en forælder eller en anden primær omsorgsgiver udøver fysisk eller psykisk vold mod den anden forælder eller søskende. At overvære vold kan også være, når et barn latent oplever optræk til fysisk eller psykisk vold eller eftervirkningerne af voldsepisoden. At overvære vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Et seksuelt overgreb er en handling rettet mod et barn, hvor en voksen, et andet barn eller en ung i kraft af magt, ansvar eller ved at have opnået en tillidsfuld relation udnytter barnet til at indgå i seksuelle aktiviteter.